

STATSADVOKATEN

I KØBENHAVN

Psykisk vold - status

Kriminalistforeningen den 23. september 2021

24.09.2021

Vsa Gyrithe Ulrich

24.09.2021

Straffelovens § 243

§ 243

Den som tilhører eller er nært knyttet til en andens husstand eller tidligere har haft en sådan tilknytning til husstanden, og som gentagne gange over en periode udsætter den anden for groft nedværdigende forulepende eller krænkende adfærd, der er egnet til utilbørligt at styre den anden straffes for psykisk vold med bøde eller fængsel indtil 3 år.

- Indsat ved lov 2019 329 med ikrafttræden den 1. april 2019
- Udskudt forældelse for forurettede under 18 år
- Konsekvensændring i lov om tilhold m.v.
- Mulighed for beskikkelse af bistandsadvokat

24.09.2021

Bemærkninger fra lovforslaget

..”Justitsministeriet finder at en kriminalisering af psykisk vold bør gælde i **nære relationer**, hvor gerningsmanden har en tilknytning til forurettedes husstand. Justitsministeriet har herved lagt vægt på, at flere organisationer, der beskæftiger sig med psykisk vold, har peget på, at der er et særligt behov for en kriminalisering af psykisk vold i nære relationer, fordi krænkelser i nære relationer opleves som særligt indgribende for en forurettet, som kan opleve, at det er svært at finde et frirum fra den psykiske vold eller at flygte herfra.”

...”Justitsministeriet finder i den forbindelse at der også er behov for at sikre at f.eks. psykisk vold der har en **stalking-lignende** karakter, fordi det fortsætter eller begynder efter en samlivsophævelse, er omfattet af kriminaliseringen. Psykisk vold, som begås af personer, som tidligere har haft en nær tilknytning til forurettedes husstand vil kunne opleves som lige så indgribende som psykisk vold fra f.eks. et medlem af husstanden, fordi gerningsmanden som regel har et tilsvarende kendskab til forurettede og husstanden ”

Offentlig debat

24.09.2021

Kronik i Politiken den 24. januar 2019
Professor Lasse Lund Madsen
Juridisk Institut på Aarhus Universitet:

”Det er en dårlig ide at gøre dysfunktionelle parrelationer til en politisag”

24.09.2021

Tilsyn og anklagerfagligt fokusområde

- Statsadvokaterne har fulgt området tæt i tilsynet i 2020 med fokus på, at retningslinjerne i Rigsadvokatmeddelelsen følges i alle sager herunder i forhold til vejledning af forurettede, ligesom der har været fokus på, om politiet er opmærksomme på af egen drift at optage anmeldelser om psykisk vold i relevante sager. Politiets henlæggelsespraksis har endvidere været efterprøvet i 2. og 3. kvartal 2020.
- Rapporterne fra de tematiserede tilsyn findes på www.anklagemyndigheden.dk
- Retspraksis følges tæt og ankespørgsmålet vurderes i alle byretssager.

24.09.2021

Konklusionen fra tematisynet 2020

”Rigsadvokaten har noteret sig, at de regionale statsadvokater - bortset fra ét enkelt tilfælde - har tiltrådt politikredsens vurderinger og begrundelser i de forelagte sager, og der ses således en korrekt og ensartet praksis for henlæggelse af sager om psykisk vold.

Derudover har Rigsadvokaten noteret sig, at det er de regionale statsadvokaters vurdering, at de forurettede bliver vejledt i relevant omfang, at politiet er opmærksom på af egen drift at optage anmeldelser om psykisk vold, samt at sagerne generelt behandles på et højt fagligt niveau.

Det er samlet set Rigsadvokatens vurdering, at resultatet af det gennemførte tematisyn er tilfredsstillende. Tematisynet giver derfor ikke anledning til iværksættelse af yderligere initiativer eller udviklingstiltag.

Rigsadvokaten har i den forbindelse endelig noteret sig, at de regionale statsadvokater fortsat vil følge området i det løbende tilsyn med politikredsene. Desuden vil retspraksis på området fortsat blive fulgt som et anklagerfagligt fokusområde.

Første dom for psykisk vold

24.09.2021

DR den 8. oktober 2019:

”For første gang er en tiltalt blevet dømt for psykisk vold.

Retten i Nykøbing Falster har tirsdag fundet en 21-årig mand skyldig.

Den nye bestemmelse i straffeloven trådte i kraft 1. april.

Netop fra det tidspunkt og frem til midten af juli udsatte han en tidligere kæreste for krænkende og nedværdigende adfærd, mener en domsmandsret.

Ifølge anklageskriftet beskadigede han hendes selvfølelse med nedværdigende og krænkende hån, så hun til sidst oplevede hans behandling af hende, som om det var hendes egen skyld.”

Nykøbing Falster Rets dom af den 8. oktober 2019 blev ikke anket. Sagens omstændigheder er kendetegnende for de efterfølgende sager.

24.09.2021

Tiltalen

Der var rejst tiltale blandt andet for overtrædelse af straffelovens § 243, idet T i perioden fra 1. april til 16. juli 2019 som tilhørende eller nært knyttet til forurettedes husstand gentagne gange over en længere periode at have udsat forurettede for groft nedværdigende og krænkende adfærd, der var egnet til utilbørligt at styre forurettede,

idet han som kæreste og i perioder samlevende med forurettede **fratog hende sin selvbestemmelsesret over hvilke sociale relationer, hun måtte indgå i, herunder ved at fratage hende sin telefon og gennemse denne med jævne mellemrum,**

isolerede hende fra sin familie og nære omgangskreds, **fremSATTE trusler** imod hende og hendes nærmeste, og gennem **nedværdigende og krænkende hån** manipulerede hende og beskadigede hendes selvfølelse,

således at den udviste adfærd oplevedes af forurettede som **selvforskyldt.**

24.09.2021

Sagens omstændigheder

Sagen vedrørte flere forhold af vold, frihedsberøvelse og voldtægt i form af anden kønslig omgængelse end samleje samt psykisk vold overfor tidligere samlever.

Den 21. årige T og forurettede havde levet sammen i perioden fra 1. juli til 31. august 2017, hvor de afbrød forholdet, fordi T skulle ind og afsone en dom. De genoptog kæresteforholdet, da T flygtede fra afsoning og boede hos hende i tre måneder, indtil han meldte sig selv og genoptog afsoningen i marts 2018. Efter at han blev løsladt i april 2019 fortsatte de kæresteforholdet men boede ikke sammen, indtil T blev varetægtsfængslet i sagen i juli 2019.

24.09.2021

Bevisførelsen

Forurettedes forklaring var det helt centrale bevis. Hendes forklaring blev understøttet af forklaringer fra

ambulancepersonale, der kom tilstede umiddelbart efter at hun var sprunget ud af et vindue for at undslippe tiltalte i et af voldsforholdene,

forurettedes **mor**, der ikke har overværet nogen af de påsigtede episoder, men som kan forklare om datterens ændrede adfærd, hun føler, at datteren er blevet ”hjernevasket”,

forurettedes **chef**, der forklarer, hvorledes forurettede i perioden ændrer sindstilstand og går fra at være glad og harmonisk til at blive grådlabil og usikker med højt sygefravær, forurettede har betroet sig til sin chef om problemer i forholdet til tiltalte,

forurettedes **veninde**, der har observeret forurettede og tiltalte sammen og har bistået forurettede med at foretage politianmeldelse m.v. samt herudover

lægeerklæringer i forbindelse med forurettedes skadestuebesøg i marts 2018 og maj 2019

Dommens præmisser

24.09.2021

Retten lægger vægt på forurettedes detaljerede og troværdige forklaring og finder det bevist, at tiltalte gentagne gange under tiltaltes og forurettedes forhold udsatte hende for nedværdigende og krænkende adfærd, der var egnet til utilbørligt at styre forurettede blandt andet ved at

- fratage hende selvbestemmelsesret over hvilke sociale relationer, hun måtte indgå i, dette skete ved at tiltalte
- jævnligt kontrollerede hendes telefon og lpad,
- fremsatte trusler imod hende,
- gennem nedværdigende og krænkende hån manipulerede hende og beskadigede hendes selvfølelse, således at den udviste adfærd oplevedes som selvforskyldt.

Retten bemærker, at tiltaltes adfærd blandt andet omfattede at han

- slog forurettede og kaldte hende luder,
- samt at forurettede har forklaret om flere episoder, hvor hun gjorde noget, som hun ikke havde lyst til, for ikke at "få problemer",
- samt at tiltalte havde sagt til hende, at "når man ikke kan opdrages med munden, måtte man opdrages på anden måde".

Retten fandt det ikke bevist, at tiltalte har isoleret forurettede fra hendes familie og nære omgangskreds.

24.09.2021

Straf

Straffen blev udmålt til fængsel i 2 år 6 mdr.

Forurettede blev tilkendt tortgodtgørelse på 20.000 kr.

Det er svært at se, hvilken selvstændig betydning overtrædelse af straffelovens § 243 har haft.

Bemærkelsesværdigt: Tiltalte og forurettede erklærede begge under sagen, at de fortsat gerne ville se hinanden....

24.09.2021

Trykt retspraksis – fortsat ingen helt ”rene” sager

- U. 2021.2588 (Østre Landsret, byrettsdom fra Retten i Svendborg - kommer tæt på en ”ren” sag, idet bevisvurdering og strafudmåling i det væsentlige knytter sig til psykisk vold, omfatter tillige vold i gentagelse og ulovlig tvang. Tillægsstraf på fængsel i 5 mdr.)
- TfK 2021. 548 (Østre Landsret, byrettsdom fra Retten i Holbæk - tillige grov vold, ulovlig tvang og trusler. Fængsel i 2 år og 3 mdr og godtgørelse efter EAL § 26, stk. 3 på 20.000 kr.)
- TfK 2021.45 (Østre Landsret, byrettsdom fra Retten i Næstved - tillige vidnetrusler og § 266 trusler. Fængsel i 8 mdr)

U. 2021. 2588 (TfK 2021.645)

24.09.2021

Uddrag af rettens præmisser:

”Heroverfor står F’s forklaring, som for landsretten har fremstået troværdig og uden antydning af at være dramatiserende. F har forklaret om tiltaltes gentagne nedværdigende og devaluerende bemærkninger om hende og hendes bekendtskabskreds og om hans modvilje og modstand mod hendes kontakt til familie og venner. Hun har endvidere forklaret, at tiltalte til tider hev hende ud af sengen, når hun sov, og han syntes, at hun skulle stå op, og at han jævnligt skubbede hende med mærker til følge. F har desuden forklaret, at tiltalte omskrev og negligerede de skader, hun pådrog sig som følge af den af ham udøvede vold, samt at politiet i tiltaleperioden 2-3 gange tog tiltalte med, når de blev kaldt ud til adressen, og 3-4 gange bad tiltalte om at forlade stedet, hvilket til dels er understøttet af tiltaltes egen forklaring. Endelig har F forklaret, at deres turbulente forhold tog til efter et år, og at det var »rigtig slemt det sidste halve til hele år«. I forbindelse med § 244-forholdet i slutningen af tiltaleperioden, som tiltalte er fundet skyldig i, har F forklaret, at hun ikke turde fjerne den brændende cigaret fra sit lår på grund af frygt for tiltaltes reaktion, hvilket er understøttet af de fremlagte fotos af brandsår på hendes ben.

Vidnet B’s forklaring støtter i vidt omfang F’s forklaring. B har forklaret, at hun både selv og sammen med F’s børn har været til stede, mens tiltalte har talt nedladende og »ondt« om F, ligesom hun flere gange har overværet, at tiltalte i forbindelse med diskussioner har taget fat i F’s arme og trukket hende afsted. B har endvidere forklaret, at F ændrede adfærd, efter at tiltalte og hun blev kærestepar, at F flere gange har ringet, fordi hun var bange og ikke turde være alene, herunder blandt andet fordi tiltalte holdt vagt, så hun ikke kunne forlade hjemmet, og endelig at vidnet et par gange har overværet politiets afhentning af tiltalte fra F’s adresse.”

24.09.2021

Øst og Vest

I Østdanmark er der afsagt dom i 29 byretssager, i 12 sager skete domfældelse for psykisk vold, i 17 sager skete frifindelse.

Østre Landsret har afgjort 6 sager (pr. 17. august 2021), i 4 sager er der sket domfældelse, men der er frifundet i 2 sager.

4 ankesager afventer berømmelse - heraf en "ren" sag (byretsdom af den 26. maj 2021, hvor den tiltalte blev fundet skyldig i psykisk vold overfor samlever og idømt 60 dages betinget fængsel).

I Vestdanmark er der afsagt byretsdom i 9 sager, i 3 sager er der sket domfældelse (herunder en sag hvor en mor er dømt for psykisk vold imod sine børn, sagen er anket), og i 6 sager er der sket frifindelse.

Vestre landsret har afgjort 2 sager med domfældelse, 3 ankesager verserer.